

SOUSTVARJAJMO PRIHODNOST

»Pridite, pogovorimo se o tem. Upajmo si sanjati.« Iz uvoda knjige papeža Frančiška, Ivereigh, Austen. Sanjajmo: Pot v boljšo prihodnost (str. 1). Simon & Schuster. Kindle izdaja.

Berem skozi vprašanja:

1. Kje papež nagovarja mene osebno? Kaj slišim, ko ga berem?

2. H kakšnim notranjim držam me vabi? Kakšno srce naj bi imel?

3. Katere konkretne korake si lahko pomagamo narediti možje med seboj? (Katere že izvajamo in jih bomo okrepli?)

Kriza izpostavi in obelodani stanje in dogajanje naših src. Ne preizkušnji niso samo posamezniki, ampak vsi ljudje, celotni narodi. V krizi je vedno skušnjava, da bi se umaknili. Seveda so moramo včasih iz taktičnih razlogov umakniti - kot pravi Sveto pismo: "Izrael, pojdi v svoje šotore!" (1 Kr 12,16), a v drugih primerih to ni ne prav in ne človeško. Jezus to jasno pokaže v slavni **prisposodbi o Samarijanu (Lk)**. Ko se levit in duhovnik izogneta od tatov skoraj do smrti pretepenemu človeku, poskušata ohraniti svoj status quo in svoji »funkcionalni« družbeni vlogi. Kriza je njuni vlogi in status postavila pod vprašaj in na preizkušnjo. V krizi je naš funkcionalizem na preizkušnji. Znova moramo vse premisliti in spremeniti svoje vloge in navade. Le tako bomo lahko iz krize izšli kot boljši ljudje. Kriza vedno zahteva navzočnost celotnega človeka (ne le ega); ne moremo se potegniti nazaj in se umakniti v stare načine in stare vloge, ki smo jih igrali. **Kaj je storil Samarijan? Ustavil se je, zbral, ukrepal, vstopil v svet ranjenca in v njegovo trpljenje. Tako je ustvaril in omogočil novo prihodnost.**

Če hočem v krizi ukrepati kakor Samarijan, moram dovoliti, da se me dotakne to, kar vidim, saj vem, da me bo trpljenje spremenilo. Kristjani to imenujemo vzeti nase in objeti svoj križ. Križ objamemo zato, ker zaupamo, da nam bo prinesel novo življenje in nam dal pogum, da se nehamo pritoževati, da gremo služiti drugim in tako omogočimo spremembe. **Spremembe izhajajo le iz sočutja in služenja.** Nekateri na trpljenje sredi krize zgolj skomignejo z rameni. Pravijo: "Bog je ustvaril svet takšen, tako pač je." Toda tak odziv napačno razlaga Božje stvarstvo kot nekaj statičnega, in ne dinamičnega, kar v resnici je. Svet je v nenehnem ustvarjanju in postajanju. Pavel v svojem Pismu Rimljanom 8,22 pravi, da stvarstvo ječi v porodnih bolečinah. Bog hoče ta svet nenehno porajati in nas vabi, da sodelujemo pri tem kot njegovi sodelavci in partnerji.

Že od samega začetka nas je vabil, da se mu pridružimo, ko je mir in ko je kriza, vedno. Svet nam ni dan kot v paket zavita in zapečaten stvar: »Vzemi, tu je svet!« V 1. Mojzesovi knjigi Bog ukazuje Adamu in Evi, naj se množita. Človeštvo ima nalogo naj spreminja, gradi in pozitivno uporablja stvarstvo tako, da iz njega in z njim ustvarja. To kar prihaja torej ni odvisno od nekega nevidnega mehanizma, od neke prihodnosti v kateri je človeštvo pasiven gledalec. Ne: mi smo protagonisti, smo - če lahko le raztegnem besedo - soustvarjalci. Ko nam je Gospod naročil, naj gremo naprej, se množimo in obvladujemo zemljo, nam je s tem naročil naslednje:

Bodite ustvarjalci svoje lastne prihodnosti.

Iz te krize lahko izidemo boljši ali slabši. Lahko zdrsnemo nazaj ali pa ustvarimo nekaj novega. Trenutno rabimo priložnost, da se spremenimo in naredimo prostor za novo, ki ga potrebujemo. Podobno kot je Bog rekel Izaiji: »Pridi, pogovoriva se. Če ste pripravljeni poslušati, nas čaka čudovita prihodnost. Če pa nočete poslušati, vas bo požrl meč« (Iz 1,18–20). Zelo veliko mečev nam grozi, da nas bodo požrli. Covid kriza se morda zdi posebna, ker prizadeva večino človeštva. A je nekaj posebnega le v tem, da je zelo vidna in ji namenjamo ogromno pozornosti. Obstaja tisoč drugih kriz, ki so prav tako grozne, vendar so ravno dovolj oddaljene od nekaterih od nas, da se lahko obnašamo, kot da ne obstajajo. Pomislite na primer na vojne, razpršene po različnih delih sveta; na proizvodnjo in trgovino z orožjem; na sto tisoče beguncev, ki bežijo pred revščino, lakoto in pomanjkanjem priložnosti; na podnebne spremembe (na trgovino z ljudmi, drogami in vse moderne zaslužjenosti in odvisnosti, še posebej v mestnih okoljih, op. prevajalca).

Te tragedije se nam morda zdijo oddaljene kot del dnevnih novic, ki nas na žalost ne spodbudijo k spremembi našega dnevnega reda in prioritete. Toda tako kot Covid tudi vse ostale krize vplivajo na celotno človeštvo. Samo pogledjmo številke, ki jih vsaka nacija zapravi za orožje. Da vam kri zaledeni. Nato te številke primerjajte s statistiko Unicefa o tem, koliko otrok nima šolanja in lačni odhajajo spat. Takoj boste ugotovili, kdo plača najvišjo ceno za nabavo orožja. V prvih štirih mesecih leta 2020 je od lakote umrlo 3,7 milijona ljudi. In koliko jih je umrlo zaradi vojn? Nakupovanje orožja uničuje človeštvo. Gre za zelo resen koronavirus, a ker so njegove žrtve skrite pred nami, o tem ne govorimo.

Na podoben način je mnogim prikrito tudi uničevanje narave. Mislimo, da to ne vpliva na nas, ker se dogaja drugje. Toda nenadoma spregledamo in dojamemo: čoln prvič prečka severni pol in mi ugotovimo, da so oddaljene poplave in gozdni požari del iste krize, ki zajema vse nas. Poglejte nas danes: na obraz smo naredili maske, da sebe in druge zaščitimo pred virusom, ki ga ne moremo videti.

Kaj pa vsi drugi nevidni virusi, pred katerimi se moramo zaščititi?

Kako se bomo spopadli s skritimi pandemijami tega sveta, pandemijami lakote in nasilja ter podnebnimi spremembami?

Če želimo iz te krize izstopiti manj sebični, kot smo vanjo vstopili, moramo dovoliti, da se nas dotakne bolečina drugih. V himni Friedricha Hölderlina "Patmos" je vrstica, ki mi govori, da nevarnost, ki grozi v krizi, ni nikoli popolna; vedno obstaja izhod. »Tam, kjer je nevarnost, raste tudi moč rešitve.« To je genij človeške zgodovine: vedno obstaja način, kako ubežati uničenju. **Človeštvo mora ukrepati ravno v grožnji sami; v njej se odprejo vrata.** Ta Hölderlinov stavek je z menoj v različnih obdobjih mojega življenja. Danes je trenutek za velike sanje, da znova premislimo svoje prednostne naloge (prioritete) - kaj cenimo, kaj hočemo, kaj iščemo - in se zavežemo, da bomo v svojem vsakdanjem življenju ukrepali v smeri sanj. To, kar slišim v tem trenutku, je podobno temu, kar je slišal Izaija, kako Bog govori po njem: »Pridite, pogovorimo se o tem. Upajmo si sanjati.«

Bog nas prosi, da si upamo ustvariti nekaj novega. Ne moremo se vrniti k lažnim gotovostim takšnega političnega in gospodarskega sistema, ki smo ga imeli pred krizo. Potrebujemo gospodarstva, ki vsem omogočajo dostop do sadov stvarjenja in zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb: košček zemlje, nastanitev in delo. Potrebujemo politiko, ki lahko integrira in je v dialogu z revnimi, izključenimi in ranljivimi. Potrebujemo politiko, ki ljudem daje besedo pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje. Upočasniti se moramo, premisliti in oblikovati boljše načine skupnega življenja na tej zemlji. To je naloga za vse nas. Vanjo je povabljen vsak izmed nas. Posebej pa je čas vseh, ki so neumornega srca in jih zdrav nemir spodbuja k konkretnemu ukrepanju in delovanju.

Bolj kot kdaj koli prej je danes razkrinkana zmeta, da je lahko individualizem organizacijsko počelo družbe. Kakšno bo naše novo počelo (principle)?

Potrebujemo gibanje ljudi, ki vedo, da drug drugega potrebujemo, ki imajo občutek odgovornosti do drugih in do sveta. **Razglašati moramo, da so prijaznost, vera in prizadevanje za skupno dobro veliki življenjski cilji, ki zahtevajo pogum in moč;** medtem ko nam površna površinskost in etično posmehovanje nič ne koristijo. Moderni vek, ki je s tako odločnostjo razvil enakost in svobodo, se mora za spopad z izzivi prihodnosti sedaj z enako zavzetostjo in vztrajnostjo osredotočiti na bratstvo. Bratstvo bo svobodi in enakopravnosti omogočilo, da bosta v simfoniji zavzeli svoje pravo mesto.

Milijoni ljudi se sprašujejo, kje lahko v tej krizi najdejo Boga. Na misel mi prihaja poplava. Velike reke nalahno, postopoma in skoraj neopazno naraščajo. Ko nastopi pravi trenutek prestopijo bregove in se izlijejo naprej. V naši družbi Božje usmiljenje izbruhne v takšnih »trenutkih poplav«: kipenje, prekinitev tradicionalnih meja, ki mnogim preprečijo to kar si zaslužijo, pretres naših vlog in našega razmišljanja. **Poplavo je mogoče odkriti v trpljenju, ki ga je razkrila ta kriza, in v ustvarjalnih odzivih tolikih ljudi.** V naši sredi vidim širjenje poplave usmiljenja. Srca so na preizkušnji. Kriza v nekaterih vzbuja nov pogum in sočutje. Drugi so bili presejani in so se odzvali tako, da si želijo novo predstavo o svetu. Tretji so na konkretne načine priskočili na pomoč potrebnim, da bi preobrazili trpljenje svojih bližnjih. To me navdaja z upanjem, da bomo morda prišli iz te krize boljši.

Toda videti moramo jasno, dobro izbrati in pravilno ravnati.

Pogovorimo se o tem, kako. Dovolimo, da nam spregovorijo Božje besede Izaiji: **Pridite, pogovorimo se. Dovolimo in upajmo si sanjati.**